

Gewasbeschermingslicenties in ontwikkeling – een gesprek met Dick Oosthoek

Erno Bouma & Rob Kerkmeester

Redactie Gewasbescherming

In 2022 zijn Bureau Erkenningen en Groenkeur gefuseerd. Hoewel de twee verschillende namen nog in gebruik zijn, is het nu één grotere organisatie geworden waarvan de onderdelen op verschillende expertisegebieden certificeren. Sindsdien is Dick Oosthoek niet alleen directeur van Groenkeur maar van de gehele organisatie, inclusief Bureau Erkenningen. Nieuwe tijd, nieuw gezicht, nieuw geluid. Tijd voor een nadere kennismaking en een blik in de toekomst van gewasbeschermingslicentieland.

Ede, 30 mei 2023. Het gebouw van Aeres. We spreken directeur Dick Oosthoek in de (lege) koffiekamer van de school, aan een tafel met een dik massief houten blad waarop de tijd voorlopig geen vat zal krijgen. In een rustige en informele sfeer wordt hij bevraagd door twee redactieleden van Gewasbescherming, beiden met stevige wortels in het (HBO-)onderwijs. Het doel van het gesprek: zicht krijgen op de huidige en de te verwachten veranderingen in gewasbeschermingslicenties.

Tot 2022 werd Bureau Erkenningen vertegenwoordigd door Antoon de Groot, en is het gegroeid tot een instituut waarmee iedereen die met gewasbeschermingsmiddelen werkt, regelmatig van doen heeft. Afhankelijk van iemands verantwoordelijkheid moeten voor het werken met deze middelen de licenties 'Uitvoeren Gewasbescherming', 'Bedrijfsvoeren Gewasbescherming' en/of 'Adviseren Gewasbescherming' behaald worden. Deze licenties zijn officiële bewijzen van vakbekwaamheid. Het groene MBO verzorgt het onderwijs en het examineren van de licenties 'Uitvoeren Gewasbescherming' en 'Bedrijfsvoeren Gewasbescherming'. Bij de licentie 'Adviseren Gewasbescherming' gebeurt dit door het HBO. De licenties blijven geldig als de licentiehouder

bijtijds goedgekeurde verlengingsbijeenvakkomsten bijwoont.

Er ontwikkelt zich een open gesprek. Lang niet op elke vraag is een eenduidig gewasbeschermingsantwoord te geven; verschillende keren stellen wij een vraag die door Dick Oosthoek genoteerd wordt met de opmerking: "Goede vraag, die neem ik mee". Het is duidelijk dat nog veel in ontwikkeling is. Toch tekenen de volgende trends zich al af: meer gestroomlijnde afhandeling en beide organisaties leren van elkaars werkwijze.

Op de vraag **'Wie of wat stuurt jullie?'** blijkt dat de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden de grote lijn geeft. Verder is er een afstemmingsoverleg, een college van deskundigen, dat zich uitsprekt over het examendocument. Deze begeleidingscommissie zorgt ervoor dat de examens en bijscholings thema's actueel blijven.

Nu mag iedereen licentieverlengingsbijeenvakkomsten geven (zie kader) en allerlei informatie verspreiden. Blijft dat zo? Oosthoek: "Goede vraag. De inhoudelijke beoordeling kan wellicht nog beter." Bij de beoordeling van verlengingsbijeenvakkomsten blijft de nadruk liggen op de didactische aanpak. We praten door over de inhoudelijke wensen en eisen aan verlengingsbijeenvakkomsten.

Welke rol speelt de inhoudelijke validiteit van een bijeenkomst? Oosthoek bevestigt dat de controleurs van Bureau Erkenningen, die gemiddeld 10% van de licentieverlengingsbijeenvakkomsten bezoeken, vooral naar de didactiek kijken. "Als er echt onzin wordt verkondigd zullen de controleurs dat wel melden, maar hun primaire taak is om te kijken of de bijeenkomst uitgevoerd wordt zoals deze is ingediend en

Licentieverlengingsbijeenvakkomst

In principe kan iedereen (scholen, adviesorganisaties van gewasbeschermingsmiddelen) een licentieverlengingsaanbod schrijven. Voor deze licentieverlengingsbijeenvakkomsten zijn wel een aantal regels, deze staan op de site van Bureau Erkenningen. Deze regels sturen behoorlijk op de didactische vorm en het aantal deelnemers. Het ingediende kennisaanbod wordt beoordeeld

door Bureau Erkenningen. Vervolgens kan er met een goedgekeurd aanbod een licentieverlengingsbijeenvakkomst georganiseerd worden. De bijeenkomsten worden gecontroleerd door Bureau Erkenningen; dit gebeurt in ieder geval de eerste keer dat een bijeenkomst gehouden wordt en daarna gemiddeld bij 10% van het aantal bijeenkomsten.

Dick Oosthoek studeerde HAS Tuinbouw in Utrecht, nu onderdeel van InHolland Delft, en Management in Groningen. Na diverse functies bij Rabobank maakte hij in 2017 de overstap naar Groenkeur. Tevens is hij voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Taxateurs van Bomen (NVTB). In januari 2022 werd hij door de samenvoeging van Groenkeur met Bureau Erkenningen directeur van beide organisaties die onder de naam Groene Erkenningen verder gaan.

goedgekeurd. Inspecteurs krijgen meer examenlijnen en wat meer werk, inhoudelijk verandert er weinig." Dit is volgens ons merkwaardig, omdat het hebben van een licentie een bewijs is van inhoudelijke vakbekwaamheid. Het onderhouden en verbreden van deze vakbekwaamheid door de inleiders en sprekers tijdens deze licentieverlengingsbijeenkomsten wordt dus niet getoetst door de controleurs.

We kaarten de ervaring aan dat sommige licentiehouders (vooral van Uitvoeren en Bedrijfsvoeren) de verlengingsbijeenkomsten alleen bezoeken omdat deze verplicht zijn, en een punt opleveren. Deze categorie zet weinig in op de inhoud en het leereffect is beperkt. Wat is dan het nut van dit systeem? Dick Oosthoek stelt dat het mooiste zou zijn als deze deelnemers achteraf beseffen dat ze toch ook nog iets geleerd hebben. Hij vindt dat deelnemers eigenlijk elk jaar een punt zouden moeten halen en niet wachten tot het laatste moment. "Er zijn (sinds corona) ook online bijeenkomsten gekomen, dit maakt het effect ook niet altijd beter; online bijeenkomsten zouden wat afgeroomd mogen worden. En bijeenkomsten over veiligheid moeten in elk geval fysiek plaatsvinden."

De vraag is ook wat een geschikte groepsgrootte is voor een verlengingsbijeenkomst: interactie in kleinere groepjes tussen deelnemers kan belangrijk zijn voor de verwerking en latere toepassing van de kennis uit de verlengingsbijeenkomst. Dick geeft aan dat de bovengrens 10 personen is voor een bijeenkomst buiten, waarbij anders informatie verloren zou gaan. Voor gezamenlijke grotere bijeenkomsten binnen zou 30 personen de grens kunnen zijn. Maar de begeleidingscommissie stelt hiervoor de kaders vast.

We bespreken de ervaringen met verlengingsbijeenkomsten over groene middelen. Oosthoek: "Er zijn verleningsbijeenkomsten geweest waarbij het helemaal niet meer over gewasbeschermingsmiddelen ging, maar veel breder over de omstandigheden rond en in een plant. Hoewel moeilijk te

beoordelen en lastiger aan te tonen, zijn dergelijke aanboden toch wel de moeite waard. En ze ondersteunen het overheidsbeleid om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de toekomst verder terug te dringen."

We richten de blikken nog sterker op de komende jaren. Wat zal er aan de orde komen, dat invloed heeft op de inhoud van licenties, en waar houdt Dick Oosthoek rekening mee? "Klimaatverandering gaat het teeltsysteem veranderen, stikstofproblematiek en waterkwaliteit gaan ook een toenemend issue worden. De eisen vanuit de EU aan effectieve middelen gaan veranderen. Bij rattenbestrijding gaat bedrijfs certificering (naast persoons certificering) leiden tot minder bedrijven die dit geregeld krijgen, maar die ratten zijn er nog steeds en leiden tot meer problemen. Nieuwe ziekten en plagen zullen ook door klimaatverandering opkomen. Dit kan leiden tot problemen als met de eikenprocessierups, nu is er al inheemse vogelgriep en het is wachten op volgende problemen. Er komt nog veel op ons af en er zijn straks veel meer adviseurs nodig die onafhankelijk zijn van leveranciers."

Er komt namelijk regelgeving aan waardoor een gewasbeschermingsadviseur onafhankelijk moet worden van de verkoop. Veel adviseurs moeten nu nog een bepaalde omzet maken, met alle kans dat dit leidt tot onnodig gebruik van middelen. Adviseurs moeten in het BAS register komen, dat die onafhankelijkheid borgt. Gezamenlijk constateren we dat hieraan al gewerkt wordt bij organisaties als Agrifirm en Delphy.

Vervolgens kaarten we aan dat hoveniers niet meer mogen spuiten, maar wel voor de zekerheid hun licentie willen behouden. Dick Oosthoek stelt dat ze vooral examenangst hebben. Velen willen daarom de licentie overreind houden, of ze die nu gebruiken of niet. Over welke aantallen hebben we het? 60.000 geldige vakbekwaamheidsbewijzen en rond de 2.000 adviseurs. Dat laatste aantal zou straks dus af moeten nemen, stelt Oosthoek, als er geen koppeling tussen adviseur en verkoper meer is.

Het certificeringssysteem in België, Duitsland en Oostenrijk is net wat anders dan in Nederland.**Is daar uitwisseling van ervaringen tussen?**

“Nee, momenteel niet, maar strakkere EU regels gaan dat wel nodig maken. Voor verschillende systemen is wat te zeggen, zo kunnen we van elkaar leren.”

Kunnen anderstaligen een Nederlandse licentie

halen? Er zijn namelijk (vooral op HBO) ook internationale studenten waarvoor dit gewenst is. Er is nu een examen in het Nederlands en Pools, maar komt dit er ook in het Engels? Internationale studenten vragen erom en meer gebieden komen in aanmerking. Oosthoek benadrukt, dat ook bij een examen in het Pools, de student wel een Nederlands etiket moet kunnen lezen. Examens vertalen in Engels moet geen probleem zijn, maar enige kennis van het Nederlands blijft nodig.

Wat moeten wij nog meer niet vergeten te noteren?

Oosthoek: “Er gebeuren nu nog te veel ongelukken bij de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen. Het moet ernaar toe dat verlengingsbijeenkomsten gaan bijdragen aan werkelijke toekomstige kennisvermeerdering hierover. Wie veroorzaakt nu welke ongelukken en hoe gebeurt dat precies? Dat is nu niet duidelijk, maar op basis daarvan zou je de kennisbijdragen moeten aanpassen. Je kunt straks geen middelen meer op een onveilige manier in de tank van de spuit brengen omdat gesloten vulsystemen verplicht worden gesteld (dus de blootstelling van de gebruiker en het milieu wordt hierdoor gereduceerd). Dit maakt de praktijk veiliger en dit verdient dus aandacht. In bijeenkomsten wordt dit al wel eens genoemd, maar (nog) niet vaak in de bladen. Een probleem is ook dat er behoorlijk wat gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen zijn die moeite hebben met het lezen en interpreteren van de etiketten van de middelen. Een aangepast etiket met een QR-code zou kunnen helpen om ter plekke m.b.v. de telefoon extra informatie te krijgen over de desbetreffende toepassing.”